

Právní výklad k zákonnému zmocnění odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra

K vydávání obecně závazné vyhlášky obce, kterou se stanoví dopravcům jako podmínka pro zahájení nebo nabízení přepravy na území obce splnění zvláštních technických požadavků na vozidla taxislužby

Na základě ustanovení § 21b odst. 2 zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silniční dopravě“), mohou obce obecně závaznou vyhláškou stanovit jako podmínku pro zahájení nebo nabízení přepravy na území obce splnění zvláštních technických požadavků na vozidla taxislužby, kterými mohou být požadavky na maximální rozměry vozidla, maximální zdvihový objem motoru, stupeň plnění emisní úrovně nebo druh paliva. Zvláštní technické požadavky na vozidla taxislužby nesmí zvýhodňovat určitého výrobce, tovární značku nebo typ vozidla.

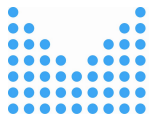
Obecně závaznou vyhláškou v samostatné působnosti je obec na základě tohoto zmocnění oprávněna stanovit pro vozidla taxislužby¹ jako podmínku pro zahájení nebo nabízení přepravy na území obce:

- **maximální rozměry vozidla,**
- **maximální zdvihový objem motoru,**
- **stupeň plnění emisní úrovně,**
- **druh paliva.**

Z výše uvedeného je zřejmé, že se jedná o další požadavky na technické provedení vozidel taxislužby nad rámec zákona. V první řadě je nutné, aby vozidlo splňovalo požadavky na silniční vozidlo vyplývající ze zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o podmínkách provozu“). Dále vozidla, kterými má být provozována taxislužba musí splňovat i specifické podmínky, stanovené v části II. hlavě druhé dílu 5 zákona o silniční dopravě. Třetí požadavek na technické provedení vozidel taxislužby si stanovují obce, na základě výše uvedeného zákonného zmocnění. Tyto požadavky se vzájemně nevylučují.

Oprávnění obcí k tvorbě práva ve formě obecně závazných vyhlášek vyplývá dle ustálené judikatury Ústavního soudu přímo z čl. 104 odst. 3 Ústavy. V mezích své věcné působnosti tak mohou obce obecně závaznou vyhláškou ukládat i povinnosti, aniž by k tomu

¹ Taxislužbu lze provozovat kromě evidovaného vozidla taxislužby rovněž vozidlem cestujících. Zde uvedené podmínky lze stanovit pouze pro evidovaná vozidla taxislužby, nikoliv pro vozidla cestujících.

potřebovali další zákonné zmocnění. Ústava svěřila stanovení mezí samostatné působnosti (čl. 104 odst. 1 Ústavy) zákonu, jímž je de lege lata zákon o obcích, který stanoví oblasti, v nichž může obec bez zákonného zmocnění vydávat obecně závazné vyhlášky. Další věcné oblasti, v nichž obec může realizovat své normotvorné oprávnění, mohou stanovit zvláštní zákony, v tomto případě zákon o silniční dopravě. Pro všechny takto vymezené věcné oblasti pak platí společná podmínka, že musí jít o záležitost v zájmu obce a občanů, tj. musí jít vždy o místní záležitost (srov. nálezn Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 30/06, vyhlášený pod č. 190/2007 Sb.). Co se týče možné kolize úpravy obecně závaznou vyhláškou s úpravou na úrovni zákona, předchází se jí nastavením mezí v rámci zákonného zmocnění pro regulaci taxislužby na obecní úrovni.

Zvláštní požadavky na vozidla taxislužby byla do října 2017 obcemi stanovována v rámci zmocnění podle § 21b odst. 2 zákona o silniční dopravě a byla tak omezena pouze na vozidla taxislužby užívající stanoviště taxislužby zřízená obcí. Na vozidla taxislužby, která tato stanoviště nevyužívala, se taková úprava nevztahovala. Praktické zkušenosti některých obcí však ukazují, že může být žádoucí stanovit určité zvláštní požadavky na všechna vozidla taxislužby, a proto bylo v tomto směru v roce 2017 rozšířeno zmocnění obcí ke stanovení těchto požadavků obecně závaznou vyhláškou. V roce 2020 dochází změnou zákonného zmocnění k upřesnění zvláštních požadavků (od 1. července 2020 již pouze „zvláštní technické požadavky“) na vozidla taxislužby, podle kterého již obce nemohou stanovit barvu vozidla a minimální rozměry vozidla.

Základním předpokladem pro užití vozidla coby vozidla taxislužby nadále zůstává obecná technická způsobilost vozidla k provozu. Při využití nového zákonného zmocnění mohou obce pro své území stanovit požadavek na některé další technické požadavky na vozidlo taxislužby, nikoliv však libovolně. Zmocnění jednak vychází z toho, že jde skutečně o požadavky na konkrétní technické specifikace vozidla popř. jeho součásti (proto není mezi tyto požadavky zahrnuto např. stáří vozidla, což není zvláštní technický požadavek v tomto smyslu) a jako základ bere technické specifikace vozidla zapisované do registru vozidel. **Zákonné zmocnění přitom umožňuje stanovit jako zvláštní technické požadavky pouze některé z nich.** Jde jednak o zvláštní technické požadavky zohledňující pohodlí zákazníka popř. i místní prostorové podmínky pozemních komunikací (maximální rozměry vozidla), a dále parametry zohledňující ekologické aspekty taxislužby coby veřejné přepravy – zde jde o zvláštní technické parametry vozidel vztahující se zejm. k emisím ve výfukových plynech, popř. ke spotřebě pohonných hmot. Obec v současnosti (podle zákonné úpravy platné od 1. července 2020) nemůže stanovit požadavek na barvu vozidla taxislužby a jeho další označení nad rámec zákona.

I v tomto případě se jedná o požadavky, které vycházejí z potřeb charakteristických pro území konkrétní obce, a proto je zde přípustné oprávnění obce k regulaci této problematiky prostřednictvím obecně závazné vyhlášky. V této souvislosti je třeba

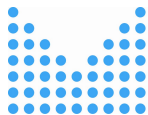

podotknout, že obecně závazná vyhláška upravující zvláštní technické požadavky na vozidlo taxislužby není dle stanoviska Ministerstva dopravy národním technickým předpisem ve smyslu příslušného unijního práva (směrnice EU 2015/1535) a její návrh nemusí být před přijetím notifikován a projednán s ostatními členskými státy EU a Evropskou komisí. Tuto skutečnost lze odvodit i z rozsudků Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 As 177/2016-46 a sp. zn. 1 As 5/2017.

Nové zákonné zmocnění umožňuje místním samosprávám klást větší důraz na kvalitu veřejné dopravy v jejich územním obvodu a její ekologičnost v závislosti na místních podmínkách. Jelikož přepravní služby poskytované označenými vozidly taxislužby plní v oblasti městské (obecní) mobility obdobnou funkci jako veřejná hromadná doprava (v hromadné veřejné dopravě je tato problematika řešena nařízením vlády č. 63/2011 Sb., o stanovení minimálních hodnot a ukazatelů standardů kvality a bezpečnosti a o způsobu jejich prokazování v souvislosti s poskytováním veřejných služeb v přepravě cestujících, ve znění pozdějších předpisů), je důvodné dát obcím i v této oblasti dopravy možnost ovlivnit kvalitu veřejně poskytovaných dopravních služeb a jejich vliv na životní prostředí ve městech. Obdobné pojetí lze nalézt i v jiných evropských či světových zemích, kdy je dán prostor jednotlivým obcím (velkoměstem) k vlastní specifické regulaci taxislužby. Jedná se zpravidla o větší či menší sjednocení vizuální podoby vozidel či jejich prostorových parametrů (např. v Londýně, New Yorku, atd.).

Do evidence vozidel taxislužby, kterou vede dopravní úřad lze zapsat pouze vozidlo kategorie L nebo M₁. Kategorie vozidel je podle § 2 odst. 8 zákona o podmínkách provozu skupina vozidel se stejnými technickými podmínkami stanovenými prováděcí vyhláškou k zákonu o podmínkách provozu, tj. vyhláškou č. 341/2014 Sb., o schvalování technické způsobilosti a o technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů. Základními kategoriemi vozidel jsou podle přílohy k zákonu o podmínkách provozu tyto kategorie:

1. kategorie **L** – motorová vozidla zpravidla s méně než čtyřmi koly,
2. kategorie **M** – motorová vozidla, která mají nejméně čtyři kola a používají se pro dopravu osob (M₁ – osobní vozidlo, M₂ a M₃ – autobus),
3. kategorie **N** – motorová vozidla, která mají nejméně čtyři kola a používají se pro dopravu nákladů,
4. kategorie **O** – přípojná vozidla,
5. kategorie **T** – traktory zemědělské nebo lesnické, přičemž kolové traktory se podle počtu náprav, rozchodu, hmotnosti a světlé výšky dělí do kategorií T1 až T4,
6. kategorie **S** – pracovní stroje,
7. kategorie **R** – ostatní vozidla, která nelze zařadit do výše uvedených kategorií.

Emisní normy EURO

BENZÍNOVÉ MOTORY

Norma – rok zavedení	CO (g/km)	NO _x (g/km)	HC (g/km)	HC + NO _x (g/km)
EURO 1 – 1992	3,16	x	x	1,13
EURO 2 – 1996	2,20	x	x	0,50
EURO 3 – 2000	2,30	0,15	0,20	x
EURO 4 – 2005	1,00	0,08	0,10	x
EURO 5 – 2009	1,00	0,06	0,10	x
EURO 6 – 2014	1,00	0,06	0,10	x
EURO 6.2 (6c) – 2018	1,00	0,06	0,10	x

NAFTOVÉ MOTORY

Norma	CO (g/km)	NO _x (g/km)	PČ (g/km)	HC + NO _x (g/km)
EURO 1	3,16	x	0,18	1,13
EURO 2	1,00	x	0,08**	0,70*
EURO 3	0,64	0,50	0,05	0,56
EURO 4	0,50	0,25	0,025	0,30
EURO 5	0,50	0,18	0,005	0,23
EURO 6	0,50	0,08	0,005	0,17
EURO 6.2	0,50	0,08	0,005	0,17

* 0,90 pro motory s přímým vstřikováním paliva

** 0,10 pro motory s přímým vstřikováním paliva

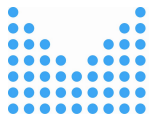
Pozn.: V září 2019 začala platit pro nově vyráběné vozy norma EURO 6d TEMP a od roku 2020 norma EURO 7.

Cílem emisních norem je omezení a snížení množství škodlivých a jedovatých složek vypouštěných do vzduchu motorovými vozidly s benzínovými a dieslovými motory. Emisní normy Euro jsou závazné a určují limitní hodnoty výfukových exhalací. Platné jsou na území všech členských států Evropské unie.

Motorové automobily do ovzduší vypouští ne zrovna nezávadné výfukové plyny. Konkrétně emisní norma Euro se zabývá množstvím oxidu uhelnatého (CO), oxidů dusíku (NO_x), uhlovodíků (HC) a množství pevných částic (PM) a určuje množství spalin (stanovuje maximální limit, který vůz smí vypouštět do okolního vzduchu).

Emisní složky výfukových plynů:

- CO - bezbarvý plyn bez chuti a zápachu, výbušný a jedovatý,
- CO₂ - bezbarvý plyn bez chuti a zápachu, není jedovatý, zvyšuje však účinky CO; má vliv na vznik skleníkového efektu,

- HC - uhlovodíky obsahující karcinogenní aromáty a jedovaté aldehydy,
- NO_x - oxidy dusíku napadající plíce a sliznice,
- SO₂ - bezbarvý plyn napadající plíce a sliznice, podporuje onemocnění dýchacích cest,
- PČ - pevné částice,
- Pb - olovo, jedovatý kov - dnes palivo olovo již neobsahuje,
- PM - saze, dráždí a přenáší karcinogeny a mutageny.

Poznámky:

- právní výklad popisuje právní stav ke dni aktualizace
 - právní výklad není právně závazný, neboť k závazným výkladům je oprávněn pouze příslušný soud
-